

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Værker i tolv bind 9: Niels Klim

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 9: Niels Klim", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 9: Niels Klim*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 351. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-holberg09-shoot-idm139856960523136.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 9: Niels Klim

81. Fabel. Midernes Art og Egenskab.

Det er bekiendt, at paa de Tider da alle Creature vare begavede med Forstands og Talens Brug, Løverne havde anmasset sig Myndighed over alle firebeenede Dyr, Ørnen 352 over Fugle og Dragen over de krybende indtil mindste Madiker. Man havde nøye Beskrivelse over hvert Folks Art og Egenskab: De smaa Mider alleene, som vrimler udi Oste, havde hidindtil, som foragtede, været ubekiendte, saa at ingen vidste af hvad Natur og Egenskab de samme vare. Herudover foresatte sig en curieus Drage saadant at efterforske, og affærdigede tvende Madiker, som Missionarier, for at erkyndige sig om dette Folks Tilstand, og ved deres Tilbagekomst at give en udførlig Beretning derover. Bemeldte Missionarier listede sig derpaa ind udi en Bondes Spiise-Kammer, hvor de finge at vide, at en Ost længe havde ligget, som vrimlede af Mider. Ved Madikernes Ankomst bleve Miderne ikke lidet forskrækkede, saasom enhver Madik var saa stor, at den kunde bedække fire af deres største Landsbyer. Men, saasom Madikerne gave tilkiende, at de vare didkomne som Venner, alleene udi Forsætt at erkyndige sig om deres Levemaade, og at oplyse dem, satte Miderne all Frygt tilside, og familiariserede sig saaledes med disse Deputerede, saa at Madikerne erhvervede en fuldkommen Kundskab om denne Nation, og var udi Stand at give en udførlig Beretning derom ved deres Hiemkomst. Beretningen var denne: Miderne vidste af intet Regiment at sige, men levede udi den naturlige Stand uden Subordination, alleene at Børn havde Ærbødhighed for deres Forældre. De fleeste af dem troede, at Bondens Ost var den store vide Verden, efterdi den kunde modtage, og nære nogle Millioner af Mider. Nogle faa af dem meenede ogsaa, at samme Ost, som de kaldte Verden, havde været fra Ævighed, og at den ogsaa vilde vare til ævig Tiid. Men de samme bleve af de fleeste lastede som Kiettere, og anseede blant Mider ligesom Spinosister i vor Tiid blant Mennesker; thi de fleeste troede, at Verden eller Osten var skabt, iligemaade at den med Tiden vilde forgaae, eftersom den tienede dem til Føde; Dog bekymrede ingen sig om at efterforske af hvem den var dannet. De havde alleene dette tilfælles med andre Dyr og de fleeste Mennesker, at de troede, den at være skabt for 353 deres skyld alleene. De tvende Missionarier søgte at oplyse dem derudi, og visede dem, hvorledes, og af hvem denne deres formeente Verden var dannet, nemlig af et tobeenet Dyr, hvormed de betegnede Bondens Melke-Pige. Denne Lærdom blev af de fleeste beleet; de sagde, at intet kunde være u-rimeligere og meere stridigt med den sunde Fornuft end at troe, at der kunde være noget Væsen stort og mægtigt nok til at danne en saadan forskrækkelig Klode, som kunde imodtage og føde nogle Million anseelige Creature, som de udi deres Tanker vare. Thi de ansaae de tvende Madiker i Henseende til deres Størrelse, som Monstra. Dog fandtes der nogle, som smagede paa denne Lærdom, og endeligen af Respect for Lærerne antog den. Saasom Madikerne merkede, at en Muus eller Rotte havde gnavet nogle Stykker af Osten, spurdte de videre om de saadant ikke havde fornummet? De sagde, at de havde merket, at heele store Provinder med alle deres Indbyggere een og anden gang vare forsvundne, men ved hvad Middel saadant skeede, kunde de ikke vide. Madikerne sagde da, at der var foruden deres Skaberinde et andet ondt men mægtigt Væsen, nemlig en Fiende, saavel af dem som af deres Skaberinde, hvilken arbejdede paa deres Undergang. Af denne Beretning blev blant Miderne antagen en Lærdom om tvende independente Principiis, nemlig et godt og et andet ondt, hvoraf sees at den er langt ældere end Manichæernes. De funde derfor for godt at dyrke disse tvende Væsener: Det Gode nemlig under det Navn Margrete, thi det var Melke-Pigens Navn, og det andet af den store Glirus, thi saa hede Rotten. Den første Dyrkelse skeede i Henseende til Skaberindens Velgierning, den anden for at stille deres Fiende tilfreds. Hvad ellers andre Qualiteter, som fandtes hos disse smaa Dyr angaaer, da merkede man dette, at, saasom de beboede et feet Land, og derfor ingen Aarsag havde at bekymre sig om Føde, saa vare de dovne, og i Følge deraf adskillige Sygdomme, sær Skiørbug underkastede. Samme Fædme foraarsagede, at de havde en meget stærk Ihukommelse, 354 men ikkun maadeligt Judicium. Man merkede vel ikke, at de havde megen Kundskab udi Morale, dog toge de i agt det store Naturens Bud, nemlig: Du maa ikke gjøre mod en anden, uden hvad du vil at andre skal gjøre mod dig. Det er alt hvad man kunde vente af en Nation, der intet haver for Øynene uden den Klode, hvorudi de ligge ligesom nedgravne. Efterat de tvende Gesanter havde forrettet deres Ærende, begave de sig tilbage, og berettede hvad de havde seet og hørt. Dragen anhørte saadant med stor Forundring, saasom han kunde ikke have bildet sig ind, at der fandtes slige Egenskaber hos usle Mider, og man tilforn havde disputeret, om de kunde regnes blant levende Creature. Han lod strax derpaa beramme et Mode af alle slags krybende Dyr, for hvilke han tilkiendegav denne ReyseBeskrivelse, og derpaa forlangede at høre deres Betænkning, om Mider, som tilforn heller havde været anseede som U-reenligheder af visse feede Vare, end som levende Creature, kunde nyde Sted blant andre krybende Dyr. Saadant blev efter de fleeste Stemmer for godt fundet, og bleve Miderne derpaa immatriculerede.

Denne Fabel viser deres Vildfarelse, som hidindtil ikke have holdet fornødent og anstændigt at efterforske visse smaa Dyrs og Insecters Egenskaber, da Erfarenhed dog viser, at saadant haver været Umagen værd, og at man derved haver erhvervet stor Kundskab udi naturlige Sager, efterdi man udi de ringeste Insecter haver merket konstig Skabning Skik og Orden, Omhyggelighed for at conservere sig selv, og en Oeconomisk Viisdom, hvorudi mange af dem ikke alleene ligne, men endog overgaae de saa kaldne

ædle Creature.